

ŞİİR MECMUALARI HAKKINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR BİBLİYOGRAFYASI

Arş. Gör. Kamil Ali GİYNAŞ
Ahi Evran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
kagiynas@gmail.com

Özet

Şiir mecmuaları, Klâsik edebiyat araştırmalarına kaynaklık eden önemli malzemelerdendir. Bu mecmualar, derlendikleri dönemin edebî beğenisini, beğenilen şairlerini ve şiirlerini ortaya koyarlar. Ayrıca mecmualar, divanı bulunmayan ya da başka kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerini ihtiva ettiklerinden edebiyat tarihimiz için önemlidirler.

Yazımızda, şiir mecmuaları hakkında yapılan çalışmalar, “Kitaplar”, “Tezler” ve “Makaleler/Bildiriler” başlıkları altında yazar adına göre alfabetik olarak sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Klâsik Türk Edebiyatı, mecmua, şiir mecmuaları, bibliyografya.

A BIBLIOGRAPHY OF STUDIES ABOUT POETRY COLLECTIONS

Abstract

Poetry collections are important materials for Classical literature resarches. These collections exhibit the literature fancy, poets and poems of their era. Also collections contain poems of many poets who had no divan and whose names were not available in other sources. In this bibliography the studies about poetry collections are discussed and listed alphabetically under the titles of “Books”, “Thesis” and “Articles/Papers”.

Key Words: periphraſis, interlinear translation, semantics, linguistic fantasy, perception of literary texts.

GİRİŞ

Sözlük anlamı “cem’ olunmuş, toplanmış, bir araya getirilmiş şey” (Devellioğlu, 2000: 596) olan mecmua, seçme şiirlerin ya da muhtelif konularda kaleme alınmış yazıların bir araya getirildiği eserlerin genel adıdır. Bu eserler için “mecmua”nın yanı sıra “mecâmî”, “mecma”, “câmi” gibi aynı kökten türemiş kelimelerle -yalnız Osmanlı Türkçesinde- “cüzdan”, “defter” ve “ceride” isimleri de aynı manada kullanılmıştır (Uzun, 2003: 265). Ayrıca, Farsçada “dilenci, dilenci çantası, dağarcık, torba” gibi anlamlara gelen “keşkûl” kelimesi Arapçada “mecmua, antoloji” manasına gelmektedir (Elmalı, 2002: 324). “Sefine” Arapçada “gemi” demektir. Farsçası “keştî”, Türkçesi “cönk”tür.¹ Edebiyatımızda “sefine-cönk” sözleri “şiir mecmuası, not defteri”; “keştî” de kadeh manasına mecaz olarak kullanılmıştır (Onay, 2000: 396).

Mecmua başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi âyetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilâhiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevâid), notların, tarihî belge ve kayıtların (tevârih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır. Bir telif türü olarak gelişimini tamamladıktan sonra genellikle kitap hüviyetindeki teliflerden farklı bir tarafı kalmamıştır (Uzun, 2003: 265).

Mecmuaların içeriğinde birçok farklı türde ve biçimde eser bulunduğu gibi, tek bir tür ve şekle münhasır mecmualar da bulunmaktadır. Yaptığımız taramalarda pek çok farklı konu etrafında teşekkül etmiş mecmualara rastladık. Örneğin, şiir mecmuaları (mecmû’a-i eş’âr), risale mecmuaları (mecmû’atü’r-resâ’il), hadis mecmuaları (mecmû’atü’l-ehâdis), fetva mecmuaları (mecmû’a-i fetâvâ), dua mecmuaları (mecmû’a-i ed’iye), tarih manzumelerini içeren mecmualar (mecmû’a-i tevârih), fevâid mecmuaları (mecmû’a-i fevâid), hutbe mecmuaları (mecmû’atü’l-huteb), tıpla ilgili mecmualar (mecmû’a-i tıb, mecmû’a-i mücerrebât, mecmû’a-i mu’âlece), gizli ilimlerden bahseden mecmualar (mecmû’atü’l-havâss, mecmû’a-i cifr ve reml, mecmû’a-i ilm-i nücûm, mecmû’a-i tılsımât, mecmû’a-i melâhîm, mecmû’a-i vefk), letaif mecmuaları (mecmû’atü’l-letâ’if), zikir ve evrâd mecmuaları (mecmû’a-i zikir ü evrâd), hikâye mecmuaları (mecmû’a-i hikâyât), münşe’ât mecmuaları (mecmû’a-i münşe’ât), müzikle ilgili mecmualar (mecmû’a-i beste ve semâ’î, mecmû’a-i mûsikî, mecmû’a-i ilâhiyyât, mecmû’a-i sâz u söz), mektup mecmuaları (mecmû’a-i mekâtib), müsvedde mecmuaları (mecmû’a-i müsevvedât), ilâm mecmuaları (mecmû’a-i sukûk), söz, deyiş mecmuaları (mecmû’a-i makâlât), hadis ve tefsir benzeri kaynaklardan edinilen dinî bilgilerin yer aldığı mecmualar (mecmû’a-i menkûlât) bunlardan bazılarıdır.

¹ Cönk kelimesinin kökeni ve cönkler hakkında geniş bilgi için bkz. Gökyay, 1995: 73-147.

Özellikle klâsik şiirimize ait türler ve nazım şekillerine mahsus manzumelerin toplandığı mecmualar da bulunmaktadır: Kaside mecmuaları (mecnû'atü'l-kasâ'id), naat mecmuaları (mecnû'atü'n-nu'ût), gazel mecmuaları (mecnû'a-i gazeliyât), nazire mecmuaları (mecnû'atü'n-nezâ'ir), rubai mecmuaları (mecnû'a-i rubâ'iyât), terkîb-i bend mecmuaları (mecnû'a-i terkîb-i bend), tercî-i bend mecmuaları (mecnû'a-i tercî-i bend), sadece müstakil beyitler bulunan mecmualar (mecnû'a-i ebyât), birden çok şairin divanlarını barındıran mecmualar (mecnû'atü'd-devâvîn) gibi. Ayrıca bazı mecmuaların derleyicilerinin adıyla anıldığı (Münşe'ât-ı Ferîdûn, Pervâne Bey Mecmû'ası vb.), bazılarının özel adları olduğu (Câmi'u'n-nezâ'ir vb.) görülmektedir.

Mecmuaların edebiyatımız için öneminden ilk bahsedenlerden biri Ali Cânib (Yöntem)dir. Ali Cânib, mecmuaların araştırmacıları acele, şahsî hükümler vermekten menettiğini, mecmualarda bir eserin en eski metnine ulaşabildiği için bu eserlerin önemli olduğunu belirtir. Ayrıca, tezkirelerde yer alan bir şair hakkındaki abartılı övgülerin bizi yanıltacağını, o şair hakkında doğru fikir edinebilmek için onun devrinde kaleme alınmış mecmuaların incelenmesi gerektiğini söyler (Ali Cânib, 1927: 363-364). O, bu kanaatiyle, mecmuaların, yazıldıkları dönemin edebî beğenisini ve şairlerin ve şiirlerinin popülaritesini yansıtmaya gibi bir işleve sahip olduğuna da dikkat çekmektedir.

Türk şiir tarihi açısından değerli kaynaklar olan şiir mecmuaları sayesinde, edebiyat tarihlerindeki bir kısım bilgiyi netleştirmek ve zaman zaman da düzeltmek, yeni yeni bilgiler eklemek mümkün olabilir. Derleyeni ve yılı tam olarak bilinmese de bir mecmuanın derleniş tarihi, içindeki metinlerden yaklaşık olarak tespit edilebildiği için, döneminin şiir zevkini, beğenilen şairlerini ve hatta toplanan şiirlere göre de yazıldığı dönemin en beğenilen şiirlerini belirleme imkanı verir. Yine mecmualarda divan sahibi olmayan, hatta divanı bulunduğu halde şiiri divanında bulunmayan şahsiyetlere, bilinmeyen eserlere rastlanabilir. Kısaca, Türk şiirinin gelişimini, değişimini ve geçirdiği merhaleleri tespit için mecmualar, özellikle seçme şiir mecmuaları ve nazire mecmualarının önemi küçümsenemez (Tunç, 2000: 105-106).

Şiir mecmualarıyla ilgili çalışmaların son yıllarda artış göstermesini özellikle, mecmualardan yararlanarak divanların hazırlanmasını, kaynaklarda geçmeyen şairlerin şiirleri ve kişiliklerinin ortaya çıkarılmasını, mecmuaların edebiyat tarihi açısından önemini anlaşılmaya bağlamak yerinde olur.

1. BİBLİYOGRAFYANIN HAZIRLANMASINDA İZLENEN YÖNTEM

Bibliyografyada verilen çalışmaları, doğrudan mecmualar hakkında yapılmış çalışmalar (transkripsiyon-tanıtım-inceleme), mecmuaların önemi/işlevi üzerine yapılmış çalışmalar ve mecmuaların katkısıyla bir şair ve şiirleri hakkında yapılmış yayınlar oluşturmaktadır. Mecmualardan istifade edilerek hazırlanan divanlar –divan sahibi şairlerin divanları– bibliyografyaya dâhil edilmemiştir. Ayrıca, güfte, ilahi, şarkı ve kanto mecmuaları da bu bibliyografyaya dâhil

edilmemiştir, elbette onlar da edebî tür olarak şiidir; fakat buradaki kıstas mecmuadaki şiiirlerin doğrudan Klâsik Türk edebiyatıyla ilgili olmasıdır.

Künyeler; kitaplar, tezler, makaleler/bildiriler başlıklarıyla belirtilmiştir. Tezler kısmında yüksek lisans ve doktora tezleri verilmiştir. Gerek tezlerde, gerekse diğer yayınlarda çalışmanın ismine (implâsına) müdahale edilmemiştir. Bu yüzden aynı mecmuanın isminin farklı çalışmalarda farklı şekilde yazıldığı görülebilir: *Câmi'ü'n-Nezâ'ir*, *Câmiü'n-Nezâir*, *Camiü'n-nezair* gibi.

2. BİBLİYOGRAFYA

2.1. Kitaplar

Abdulcebbarzade Mustafa Edib, (1317), *Mecmua-i Eş'âr*, İstanbul: Matbaa-i Ebuzziya.

Ahmed (Muhtar), (1316), *Mecmua-i Eş'ârım*, İstanbul: Şirket-i Mürettibiye Matbaası.

Aydemir, Yaşar, (2000), *Behiştî Dîvânı*, Ankara: MEB Yayınları (Yazar, divan metnini Behiştî'nin iki divan nüshasının yanı sıra şairin şiiirlerinin yer aldığı 121 şiiir mecmuasından yararlanarak kurduğunu ifade etmektedir).

Canpolat, Mustafa, (1995), *Ömer b. Mezîd, Mecmûatü'n-nezâ'ir*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Çavuşoğlu, Mehmet, (1979), *Amrî Dîvan Tenkidli Basım*, İstanbul: İÜEF Yayınları (Yazar, bu divan metnini, elde şairin hiçbir divan nüshası bulunmadığı hâlde şiiir mecmualarından yola çıkarak kurmuştur).

Çavuşoğlu, Mehmet, (1980), *Vasfî Dîvan Tenkidli Basım*, İstanbul: İÜEF Yayınları (Yazar, bu divan metnini, şairin eksik iki divan nüshasını şiiir mecmualarından tekmil etmiştir).

Çıpan, Mustafa, (2000), *Derviş Avnî - Güfte ve Şiiir Mecmuası*, Konya: Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları.

Derin, Fahri Ç. ve Çabuk, Vâhid, (1985), *Haftız Hüseyin Ayvansarayî, Mecmua-i Tevarih*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Güven, Ahmet Emin, (2000), *Kayseri'de Yazma Mecmualar ve Muhtevalarından Seçmeler*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları.

Karahan, Abdülkadir, (1966), *Kanuni Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figani ve Divançesi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları (Yazar, bu divançeyi şiir mecmualarından hareketle oluşturmuştur).

Kartal, Ahmet, (2006), *Basîrî ve Türkçe Şiirleri*, Ankara: Akçağ Yayınları (Yazar, bu eseri Basîrî'nin Farsça Divanı'nın sonunda yer alan Türkçe şiirleri ile çeşitli şiir mecmualarında, tezkirelerde ve yayımlarda yer alan şiirleri de ekleyerek oluşturduğunu ifade etmektedir).

Kılıç, Filiz, Orhan Kurtoğlu ve Tuncay Bülbül, (2008), *Deniz Ali Baba Dergâhı Postnişini Haydar Cemil Baba (Haydarî) ve Şiirleri*, Ankara: GÜ Türk HAMER Yayınları (Eser, mecmua ve defterlerden hareketle oluşturulmuştur).

Mermer, Ahmet, A. Selahattin Hidayetoğlu, Mustafa Erdoğan ve Neslihan Koç Keskin, (2009), *Osmanlı Şiirinde Mevlânâ Övgüleri ve Mevlevîlik Unsurları*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları (Eserde, Vâsîf'ın tertip ettiği *Mecmûa-i Medâyih-i Mevlânâ*'nın bütün nüshalarındaki manzumelerin yanında, ayrıca diğer kaynaklardan taranarak elde edilen manzumeler de bulunmaktadır).

Mermer, Ahmet, (2006), *Türkî-i Basîrî ve Aydınî Visâlî'nin Şiirleri*, Ankara: Akçağ Yayınları (Yazar, bu eseri şiir mecmualarından hareketle oluşturmuştur).

Samayloviç, İskender, (1917), *Mecmua-i Eş'âr-ı Babür Şah*, Petrograd: İlyas Mirza Boragan Eskinin Matbaası.

Tarlan, Ali Nihad, (1948), *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Dîvan Şiiri: Rahmî ve Fevrî*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Tarlan, Ali Nihad, (1949), *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Dîvan Şiiri: Revanî – Hayretî – Haverî – Ahî – Peyamî – Sani*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Tarlan, Ali Nihad, (1948), *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Dîvan Şiiri: Ubeydî – Aşkî - Şem'î – İşretî*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Tarlan, Ali Nihad, (1948), *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Dîvan Şiiri: Ulvî – Me'âlî – Nihânî – Feyzî – Kâtibî*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Zülfe Ömer, (2006), *On Altıncı Yüzyıl Şairi Selikî ve Şiirleri*, İstanbul: Edebiyât Yayınevi (Yazar, bu eseri şiir mecmualarından hareketle oluşturmuştur).

2.2. Tezler

Aramaz, Safure, (2004), *Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id* (TDK A.102) (İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkı Basım), Kayseri: EÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Ateşoğlu, Lokman, (2003), *Mecmû'a-i Kasâ'id-i Türkiyye* (1-107 Varaklar), Niğde: NÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Azap, Samet, (2010), *Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesindeki 11452 Numaralı Şiir Mecmuası* (İnceleme-Metin), Konya: SÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Bahadır, Savaşkan Cem, (2006), *Pervane Beg Mecmu'atü'n-Nezair* (261a-291a) Transkripsiyonlu, Edisyon Kritikli Metin, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Bardakçı, Ramazan, (2002), *Bir Şiir Mecmuası ve Divan Şiirinde Mazmun Kavramı*, Ankara: AÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Başer, Tuğba, (2004), *Pervane Beg Nazire Mecmuası* (557a-580b), İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Başpınar, Fatih, (2003), *Pervane Beg Mecmuası* (315a-340a varaklar) Transkripsiyonlu, Edisyon Kritikli Metin, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Bilecik, Fahrünnisa, (1991), *Divan Mecmualarında Edirmeli Nazmî* (İnceleme-Metin-İndeks), İstanbul: MÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Bilgin, Üzeyir, (2002), *Pervane Beg Nazire Mecmuası* (131a-164a) Transkripsiyonlu Edisyon Kritikli Metin, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Boysak, Nail, (2007), *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi`ndeki 1479, 1591, 2752, 3005 Numaralı Şiir Mecmualarının Tanıtımı ve 2752, 3005 Numaralı Mecmuaların Metni*, Konya: SÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Bozdağ, Hakan, (2004), *Mecmû'a-i Kasâ'id-i Türkiye* (207-327 Varaklar), Niğde: NÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Bozkurt, Firuze, (2007), *XV. Yüzyıla Ait Bir Şair Mecmûası*, Niğde: NÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Bozkurt, Zeynep, (1991), *Mecmû'a-i Ebyât*, Ankara: GÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Çetinkaya, Ülkü, (2001), Bir Şiir Mecmuası Üzerine İnceleme ve Değerlendirmeler, Ankara: AÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Çetinkol, Fatma (Baş), (2004), Pervane Beg Nazire Mecmuası Mecmuatü'n-Nezair, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Demirkazık, H. İbrahim, (2002), Pervane Beg Nazire Mecmuası (67b-100b), Transkripsiyonlu ve Edisyon Kritikli Metin, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Duyar, Hidayet, (2007), Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi'ndeki 11452, 12548, 13596 Numaralı Şiir Mecmualarının Tanıtımı ve 13596 Numaralı Mecmuanın Metni, Konya: SÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Eren, İdris, (2002), Pervane Beg Nazire Mecmuası (291a-316a) Transkripsiyonlu, Edisyon Kritikli Metin, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Ergin, Sebahat, (2010), Mecmu'atü'l-Eş'ar (İnceleme-Metin), Manisa: CBÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Erpik, Arzu, (2009), Süleymaniye Kütüphanesi Fatih 3849 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr'ın 40b-80a Yapraklarının Tenkitli Metni, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Fidan, Gülşah Gaye (Öztürk) (2006), Mevlânâ Müzesi'nde Bulunan Bir Mevlevî Şiirleri Mecmu'ası (Mecmu'a-i Eş'âr), Gaziantep: GÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Gılıç, Naci, (2004), Mecmû'a-i Kasâ'id-i Türkiyye'nin İçerik Yönünden Değerlendirilmesi, Niğde: NÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Gıynaş, Kamil Ali, (2009), Milli Kütüphanedeki Yz A 803 Numaralı Mecmuanın Transkripsiyonlu Metni, Konya: SÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Gökyurt, Aygül, (2004), Pervâne Beg Nazire Mecmuası (603b-624b) Transkriptli, Edisyon Kritikli Metin, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Gözükara, Ahmet, (2004), Pervâne Beg Mecmû'atü'n-neza'ir, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Güler, Saim, (2006), Pervâne Beg Nazire Mecmuası (230b-261a), İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Gülyüz, Özlem Seçkin, (2008), Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Bölümü 4078 Numarada Kayıtlı 16. Yüzyıla Ait Bir Şiir Mecmuası (51a-100b) (Çeviriyazılı Metin), İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Gültekin, Hasan, (2000), Mecmû'a-i Nezâyir (Transkripsiyonlu Metin), Denizli: PÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Gündoğdu, Betül, (2002), Pervane Beg Nazire Mecmuası (30a-67b) (Edisyon Kritikli ve Transkripsiyonlu Metin), İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Gündüz, Emrah, (2010), Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesindeki 13461 Numaralı Mecmuanın Transkripsiyonlu Metni, Konya: SÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Karagöz, Özgür, (2004), Pervâne Beg Mecmû'atü'n-Nezâ'ir (489a-512a) (Transkripsiyonlu Metin), İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Karaman, Muhammet, (2008), Süleymaniye Kütüphanesi Fatih 3849 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr'ın 1-b/40-a Yapraklarının Tenkitli Metni, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Kavaklıyazı, Ahmet, (2010), Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesindeki 13450 Numaralı Mecmuanın Transkripsiyonlu Metni, Konya: SÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Kaya, Bilge, (2003), Hisâlî Hayatı-Eserleri ve Metâliü'n-Nezâir Adlı Eserinin Birinci Cildi (İnceleme-Metin), Ankara: GÜ, SBE, (Doktora Tezi).

Kaya, Hasan, (2002), Pervane Beg Nazire Mecmuası (165a-199b) Transkripsiyonlu ve Edisyon Kritikli Metin, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Kaya, Tufan, (2007), Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesindeki 13467 Numaralı Şiir Mecmuasının Metni, Konya: SÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Keklik, Saadettin, (2003), Pervane Beg Nazire Mecmuası (340b-368a) Transkripsiyonlu Edisyon Kritikli Metin, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Köksal, M. Fatih, (2001), Edirneli Nazmî Mecma'ü'n-Nezâ'ir (İnceleme-Tenkitli Metin), Ankara: HÜ, SBE, (Doktora Tezi).

Kula, Ayşe, (2004), Pervane Beg Nazire Mecmuası (534a-557a), İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Menteş, Deniz, (2002), Kütahya Vahid Paşa Kütüphanesindeki Yazma Bir Cönk-Mecmua, Kütahya: DÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Morkoç, Yasemin (Ertek), (2003), Eğridirli Hacı Kemal'in Camiü'n-nezair'i (Metin ve Mecmua Geleneği Üzerine Bir İnceleme), İzmir: EÜ, SBE, (Doktora Tezi).

Özdemir, Fadime, (2004), Abdü'l-Bâkî bin Mehmed er-Rodosî, Mecmu'a-i Eş'âr ve Fevâ'id (TDK A.390) (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım), Kayseri: EÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Öztürkçü, İbrahim, (2004), Pervane Beg Mecmuası (580b-603a) Transkripsiyonlu Metin, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Pehlivan, Mahmut, (2004), Pervane Beg Nazire Mecmuası (439b-464a), İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Sevinç, İbrahim, (2001), Pervane Beg Nazire Mecmuası (1a-29b) Transkripsiyonlu, Edisyon Kritikli Metin İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Soyer, İsmail Murat, (2002), Pervane Beg Nazire Mecmuası (366b-391a) Transkripsiyonlu, Edisyon Kritikli Metin, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Sürmeli, Emire, (2003), Mecmû'a-i Kasâ'id-i Türkiye (İnceleme-Metin) (varak 108-206), Niğde: NÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Şahin, Özlem, (2008), Mecmua-i Eş'ar ve Fevaid (TDK A/418), (İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım), Kayseri: EÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Şener, Halil İbrahim, (1980), Miraciye ve Na't-ı Şerifler Mecmûası'ndaki Na'tların İşlenişi, İzmir: DEÜ, İF, (Öğretim Üyeliği Tezi).

Şener, Kısmet Gül, (2002), Pervane Beg Nazire Mecmuası (392a-415b), İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Şirin, Sezgin, (2008), Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Kitaplığı 3849 Numarada Kayıtlı Mecmu'a-yı Eş'arın (80a-120a) Yapraklarının Tenkitli Metni, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Taştan, Erdoğan, (2001), Pervane Beg Nazire Mecmuası (199b-230b) Transkripsiyonlu, Edisyon Kritikli Metin, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Uyaniker, Nursel, (2006), Pervâne Beğ Mecmuası'nın İlk Yüz Varağında (1a-100b) Halk Kültürü İle İlgili Unsurlar (Atasözleri-Deyimler-Halk İnanışları), İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Ün, Cumhuri, (1996), Edirne'li Nazmi Mecma'un-Nezair 1-50 Varakların Transkripsiyonlu Metni, Edirne: TÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

Yılmaz, Yakup, (2001), Pervane Beg Nazire Mecmuası (99b-129a) Transkripsiyonlu, Edisyon Kritikli Metin, İstanbul: MÜ, TAE, (Yüksek Lisans Tezi).

Yilter, Sait, (2006), Mecmû'a-i Kasâ'id ve Gazeliyyât (Mecmû'a-i Devâvîn) (Halet Efendi Mülhâkı, Süleymaniye Ktp. no:245)(inceleme-metin-tıpkı basım), Kayseri: EÜ, SBE, (Yüksek Lisans Tezi).

2.3. Makaleler / Bildiriler

Adak, Abdurrahman, (2009), “Şeyh Cüneyd-i Zokaydî ve Mahtut Bir Şiir Mecmuası”, *Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, 1, 133–139.

Ali Cânib, (1927), “Edebî ve Tarihî Tedkiklere Yarayacak Eserlerden: Bazı Mecmualara Dair”, *Hayat*, 32, 103–105.

Ali Cânib, (1927), “Edebiyat Tedkiklerinde Mecmûaların Rolü, Hayat”, 45, 363–364.

Anhegger, Robert, (1948), “Ali Nihat Tarlan'ın Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Divan Şiiri”, *İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, IV/4, 490–498.

Ayan, Hüseyin, (1993), “Bir Nazire Mecmûası”, *Marmara Üniversitesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7, 111–118.

Ayan, Hüseyin, (1997), “Bir Şiir Mecmuasında Ahmet Yesevî”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 3, 79–84.

Aydemir, Yaşar, (2007), “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”, *Türkoloji Araştırmaları*, 2 / 3, 122–137.

Aydemir, Yaşar, (2001), “Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü”, *Bilig*, 19, 147–155.

Aydemir, Yaşar, (2001), “Şairlerin Edebî Kişiliğinin Tespitinde Mecmuaların Rolü”, *Türk Kültürü*, 464, 731–744.

Burhaneddin Sadık, (1928), “Eski Bir Şiir Mecmuası”, *Adana Mıntıkası Maarif Mecmuası*, 6, 4–6.

Cunbur, Müjgan, (1964), “Gülşehrî ile Kaygusuz Abdal'ın Şiirlerini Kapsayan XV. Yüzyıldan Kalan Bir Mecmua”, *X. Türk Dil Kurultayı'nda Okunan Bilimsel Bildiriler*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 23–30.

Cunbur, Müjgan, (1991), “İbrahim Tennurî'nin Âşık Mahlaslı Şiirleri”, *Erciyes Yöresi Folklor, Halk Edebiyatı ve Etnoğrafya Sempozyumu, 3-5 Mayıs 1990 Kayseri*, 1, 47-54.

Çetinkaya, Haydar, (1975), “Eski Bir Yazma Mecmuadaki Muammalar ve Cevapları”, *Türk Folklor Araştırmaları*, 16/316, 7477-7478.

Demirel, Şener, (1999), “16. Yüzyıl Divan Şairlerinden Mânî”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9/1, 25-51.

Duyar, Hidayet, (2009), “On Altıncı Yüzyıl Şairlerinden Kabûlî'nin Şiirleri”, *Türkoloji Araştırmaları*, 4 / 2, 307-362.

Elçin, Şükrü, (1997), “Cönkler ve Mecmualar Üzerine”, *Halk Edebiyatı Araştırmaları I*, Ankara: Akçağ Yayınları, 11-13.

(Elif-Hâ) (1928), “Eski Bir Şiir Mecmuası”, *Adana Mıntıkası Maarif Mecmuası*, 7, 2-4.

Erdoğan, Kenan, (2008), “Bir Bektaşî Şairi: Üsküdarlı Rızâ Râmî ve Yeni Bulunan On İki Şiiri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, 47, 51-66.

Ergin, Muharrem, (1949), “Câmiü'l-meâni'deki Türkçe Şiirler”, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, III (3-4), 539-569.

Ergun, Sadettin Nüzhet, (1928), “Hasanoğlu ve Yeni Bir Gazeli”, *Milli Mecmua*, 107, 1721-1722.

Fedai, Ahmet Harid, (1997), “Yüzyılımızın Başlarında Kıbrıs'ta Bir Şiir Mecmuası ve Müsevvidzade Osman Cemal Efendi”, *IX. Milli Türkoloji Kongresi*, 15-19 Eylül 1997.

Felek, Özgen, (1999), “Mehmet Emirî Efendi ve Şiirleri”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9/1, 53-78.

Fındıkoğlu, Ziyaeddin Fahri, (1927), “Mecmû'a-i Mevlânâ I”, *Hayat*, 19, 363-364.

Gültekin Hasan, (2010), “Düzenleyeni Bilinmeyen Bir Nazire Mecmuası: Mecmû'a-i Nezâyir”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 27/1, 107-122.

Hakverdioğlu, Metin, (2008), “Fâiz Efendi ve Şâkir Bey Mecmuası”, *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 131-144.

Kahraman, Bahattin, (1994), “Bir Şiir Mecmûası”, *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi*, 7-8, 81-116.

Kalpaklı, Mehmet, (2010), “Eski Mecmualar Arasında: 18. Yüzyılın Başında Kızkulesi”, *Kebikeç*, 10, 273-276.

Karabey, Turgut, (1996), “Mecmuatü'n-neza'ir'in Yeni Bir Nüshasına Dair”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 6, 67-73.

Kartal, Ahmet, (2000), “Basîrî ve Türkçe Şiirleri”, *İlmî Araştırmalar*, 10, 77-96.

Kaya, Bilge, (2005), “Muharrem Ayı ve Kerbela Mersiyeleri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 33, 501-519.

Kaya, Bilge, (2005), “Nazire Mecmuaları ve Hisâlî'nin Metâliü'n-nezâ'ir'i”, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 47-56.

Kaya, Önal, (1991), “Eyyüb ve Muhlis'in Şiirleri”, *Türkoloji Dergisi*, IX/1, 99-119.

Kemal Edib, (1949), “Nef'î'nin Bilinmiyen Birkaç Şi'ri”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 7/2, 287-294.

Kılıç, Filiz ve Bülbül, Tuncay, (2008), “Haydar Cemil Baba'nın Muhiplerinden Süleyman Saltık'ın Düzenlediği Mecmuadaki Yayınlanmamış Şiirler”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 47, 15-42.

Kılıç, Filiz, (2009), “Tezkire Yazarı Şefkat ve Tespit Edilebilen Şiirleri”, *International Journal of Central Asian Studies*, 13, 355-364.

Köksal, M. Fatih, (2007), “Bilinmeyen Bir Bektaşî Şairi: Derviş (Devriş) Ahmed ve Şiir Mecmuası”, *Uluslar arası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşilik Bilgi Şöleni*, 17-18-19 Ekim 2007, Ankara: G.Ü. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yayınları, 1261-1288.

Köksal, M. Fatih, (2006), “Bir Ahmed Remzi Dede Muhibbi: Osman Fevzi Olcay ve Mecmuası”, *Erciyes*, 339, 21-24.

Köksal, M. Fatih, (2010), “Bir Şiir Mecmuasından Hareketle Kerbela Literatürüne Ekler”, *Çeşitli Yönleriyle Kerbelâ (Uluslar arası Kerbela Sempozyumu)*, 20-22 Mayıs 2010, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, 2, 351-378.

Köksal, M. Fatih, (2010), “Biyografik Kaynak Olarak Şiir Mecmuaları ve İshak-zâde Fevzî Mecmuası”, *Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Klâsik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu*, 6-8 Mayıs 2010, Nevşehir Üniversitesi, Nevşehir.

Köksal, M. Fatih, (2004), “Elvan Çelebi'nin Şiirleri ve Şairliği”, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi I, Kırşehir Kültür Araştırmaları Bilgi Şöleni-Bildiriler*, 8-10 Ekim 2003, Kırşehir, 347-370.

Köksal, M. Fatih, (2007), “Mecmûatü'n-nezâir'in Neşri Üzerine”, *II. Kayseri ve Yöresi Dil Kültür ve Edebiyat Bilgi Şöleni*, Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, 11-13 Nisan 2006. Kayseri, 737-758.

Köksal, M. Fatih, (2008), “Mecmûatü'n-nezâir'in Tanınmayan Bir Nüshası ve Düşündürdükleri”, *I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı*, 10-16 Nisan 2006. İzmir: Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, 2443-2452.

Köksal, M. Fatih, (2000), “Seyyid Nesîmî'nin Bilinmeyen Tuğuğları”, *Journal of Turkish Studies – Türklük Bilgisi Araştırmaları (Âgâh Sırrı Levend Hatıra Sayısı I)*, 24, 187-208.

Köksal, M. Fatih, (2009), “Seyyid Nesîmî'nin Yayımlanmamış Şiirleri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 50, 77-135.

Kurtoğlu, Orhan, (2008), “Hurufî-Bektaşî Edebiyatına Dair Bir Şiir Mecmuası”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 45, 25-35.

Kurtoğlu, Orhan, (2009), “Nazire Mecmualarına Göre Necâtî Beğ'in Klâsik Türk Şiirindeki Konumu”, *Ölümünün 500. Yılında Şâir Necâtî Anısına I. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu*, 15-17 Nisan 2009, Kocaeli, 466-475.

Küçük, Sabahattin, (1993), “16. Yüzyıl Şairlerinden Bursalı Rahmî Çelebi ve Şiirleri”, *MÜFEF Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7, 423-472.

Küçük, Sabahattin, (1988), “Fuzûlî'nin Bâkî Üzerindeki Tesiri ve Divanında Yer Almayan Bir Şiiri Hakkında”, *Millî Kültür*, 60, 5-8.

Küçük, Sabahattin, (1989), “Fuzûlî'nin Yeni Bir Şiiri”, *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 2, 245-248.

Mengi, Mine, (1997), “Bir Şiir Mecmuası Hakkında”, *Türkoloji Dergisi*, VII, 73-78.

Mermer, Ahmet, (2002), “XV. Yüzyılda Yazılmış Bilinmeyen Bir Nazire Mecmuası ve Aydınlı Visâli'nin Bilinmeyen Şiirleri”, *Millî Folklor*, 56, 75-94.

Pala, İskender, (2003), “Bir Cinas Ustası: Gedizli Kabûlî”, *Akademik Divan Şiiri Araştırmaları*, İstanbul: L&M Yayınları, 248-256.

Pekolcay, Necla, (1953), "Türk Dili ve Edebiyatına Ait Bazı Metinleri İhtiva Eden Yazma Bir Mecmua", *Türkiyat Mecmuası*, X, 349-365.

Procházka-Eisl, Gisela, (1999), "Avusturya Milli Kütüphanesi'ndeki Şiir Mecmuaları", *Osmanlı Dünyasında Şiir Uluslar Arası Sempozyumu, 19-22 Kasım 1999*, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.

Saravanova, İrina, (2007), "Barışın Güzel Yüzü Aşk: Bir XIX. Yüzyıl Elyazma Mecmuasında Gevheri'nin Bilinmeyen Şiirleri Üzerine Düşünceler", *ICANAS 38 Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, 10-15 Eylül 2007*. Ankara.

Şener, H. İbrahim, (1986), "Türk Divan Edebiyatında Na't ve Bazı Na't Mecmuaları", *DEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 147-159.

Tarlan, Ali Nihat, (1946), "Mecmûalar Arasında", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 1/2, 122-137.

Tarlan, Ali Nihat, (1946), "Eski Mecmûalar Arasında", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 1/3-4, 163-170.

Tavukçu, Orhan Kemal, (1995), "Âşık Paşa'nın Bilinmeyen Bazı Gazelleri ve Bir Mesnevisi", *Yedi İklim*, 62, 51-55.

Tavukçu, Orhan Kemal, (1994), "Berlin Kraliyet Kütüphanesi'ndeki Yazma Bir Mecmuaya Dair", *Yedi İklim*, 48, 68-69.

Tavukçu, Orhan Kemal, (2005), "Şeyyâd Hamza'nın Bilinmeyen Bir Şiiri Münasebetiyle", *International Journal of Central Asian Studies*, 10-1, 181-195.

Tekin, Şinasi, (1979), "İkinci Bayezid Devrine Ait Bir Mecmua: Selçuk Devrine Ait Farsça Mektuplar: Kenzü'l-belaga, İkinci Murad'a Sunulan Bir Mesnevi: Tarikatname, Yunus Emre'nin Şiirleri", *Journal of Turkish Studies – Türklük Bilgisi Araştırmaları*, 3, 343-383.

Tunç, Semra, (2000), "Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi 2455 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmûası", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 105-139.

Tunç, Semra, (2005), "Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan 1985 Numaralı Şiir Mecmûası", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 18, 11-87.

Turan, Selami, (2001), “Eğridirli Hacı Kemal ve Cami'un-Nezâir'i”, *I. Eğirdir Sempozyumu, Bildiriler*, 841–854.

Yıldız, Ayşe, (2005), “Mehmet Behçet Yazar'ın Câmî'u'n-nezâ'ir Taraması Adlı Çalışması ve Bu Çalışmadaki Türkçe Kelime Kadrosu”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 18, 203–232.

Yılmaz, Ozan, (2008), “Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1, 255–280.

Zülfe, Ömer, (2005), “Seyyid Nesimî'nin Tuyuğlarına Ek”, *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 2 (4), 121–136.

Zülfe, Ömer, (2006), “Türkçe Dîvân'daki LXVI. Gazel Fuzulî'nin Mi?”, *Turkish Studies /Türkoloji Dergisi*, 2, 227–236.

SONUÇ

Bu makalede, ilk olarak Klâsik edebiyat araştırmalarına kaynaklık eden önemli malzemelerden olan mecmuanın tanımı, isimlendirilişi, ortaya çıkışı ve bir telif çeşidi özelliği kazanması hakkında birtakım bilgiler verilmiştir. Sonrasında, kütüphanelerde bulunan mecmua türleri belirtilmiş ve bu türlerden biri olan şiir mecmualarının edebiyatımız için önemine değinilmiştir. Son olarak, şiir mecmuaları hakkında yapılmış çalışmaların bibliyografik künyeleri “kitaplar”, “tezler” ve “makaleler/bildiriler” başlıkları altında alfabetik olarak sıralanmıştır.

KAYNAKÇA

- Ali Cânib, (1927), “Edebiyat Tedkiklerinde Mecmûaların Rolü”, *Hayat*, S. 45, s. 363-364.
- AYNUR, Hatice, (1999), *Üniversitelerde Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları-Tezler, Yayınlar, Haberler 1998*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbaası.
- AYNUR, Hatice, (2001), *Üniversitelerde Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları-Tezler, Yayınlar, Haberler 2000*, İstanbul: Bayrak Matbaası.
- AYNUR, Hatice, (2004), *Üniversitelerde Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları-Tezler, Yayınlar, Haberler 2003*, İstanbul: Kitap Matbaacılık.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, (2000), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- ELMALI, Hüseyin, (2002), “el-Keşkûl”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 25, s. 324-325.
- GÖKYAY, Orhan Şaik, (1995), “Cönkler Üzerine”, *Makaleler 1: Eski, Yeni ve Ötesi*, İstanbul: İletişim Yayınları, s. 73-147.
- KAVRUK, Hasan, (1991), “D.T.C.F. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Tez Çalışmaları, III”, *Türkoloji Dergisi*, C. 9, S. 1, s. 235-272.
- ONAY, Ahmet Talât, (2000), *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- TUNÇ, Semra, (2000), “Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi 2455 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmûası”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 6, s. 105-139.
- UZUN, Mustafa, (2003), “Mecmua”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 28, s. 265-268.
- ÜNVER, İsmail, (1972), “Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Çalışmaları”, *Türkoloji Dergisi*, C. 4, S. 1, s. 147-164.
- YETİŞ, Kâzım, (1981), “Türkiyat Enstitüsü Kütüphânesindeki Tezlerin Bibliyografyası I”, *İÜ Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. XXIII, s. 265-327.
- YETİŞ, Kâzım, (1993), “Türkiyat Enstitüsü Kütüphânesindeki Tezlerin Bibliyografyası II”, *İÜ Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. XXVI, s. 317-350.